

njegova bistroumnost, ročnost v govoru in sploh pravšnost za učiteljski stan.

Vprašavno učilo je umetnost, v kateri se učitelj nikoli ne izuči, ako bi tudi dosegel starost Metuzalemovo. Vadi naj se zgodaj, in naj nikoli ali prav pozno neha. Kolikor vestneji hoče učitelj opravljati svojo službo, toliko bolj si mora prizadevati, da se od dne do dne bolj uri prav spraševati. Po tem, kako učenci odgovarjajo, se vidi, kaj velja učitelj pri spraševanju. Kjer učitelj nezna spraševati, tudi šola nima življenja. Kjer pa učitelj dobro in čversto praša, tam otroci tudi čversto, živo in urno odgovarjajo. Taka šola je rodevitni vert veselega duševnega cvetja, kateri nam obeta naj lepšega sadu.

J. L.

Šolske stvari.

Iz slovnice. *) Sklon. Oča so bolni. Bolečine ubogega očeta so hude. Mati strežejo očetu. Zdravnik zdravi očeta. Vsi čujemo pri očetu. Z očetom bi vse zgubili. — Kolikrat se v teh stavkih spreminja imé oče? — Kdo je bolan? Koga (čega) bolečine so hude? Komu strežejo mati? Koga zdravi zdravnik? Pri kom vsi čujemo? S kom bi vse zgubili? — Tiha voda je globoka. Varuj se tihe vode! Ne zaupaj tihi vodi! Tiho vodo pusti! V tihi vodi so tomúni. S tiho vodo se ne šali! — Kaj je globoko? Česa se vari? Čemu ne zaupaj! Kaj pusti? Kje so tomúni? S čim se ne šali? — Sin našega soseda dela očetu veliko škodo na pašniku s svoje čedo. — Kdo dela škodo? Čegav sin dela škodo? Kaj dela sin? Komu dela sin škodo? Kje dela sin škodo? S čim dela sin škodo?

Samostavniki se v vsakem številu navadno šestkrat preminjajo. Ta spremen se imenuje sklon. Sklonov je torej šest.

Lepe umetnosti.

Poglavitne lepe umetnosti so: zidarstvo, dolbništvo, obrazništvo, glasništvo, govornništvo, pesništvo, igravstvo.

Zidarstvo je umetnost, ki se kaže ne le pri poslopih za vsakdanje potrebe, temuč posebno v tem, da se zidarije ali stavbe posebno dobro razmerjene, izdelane in razdeljene.

*) Te dni sem izročil tiskarnici svoj rokopis: „Slovenska slovnica za pervinge“, ktera pride tedaj v natis. Vrednik.

Iz lepih veličanskih zidov veje nekak posebni duh. Zidarstvo je bilo že pri Gerkih in Rimljanih zelo popolnoma, posebno so bila greška dela tako imenitna, da se njihovi ostanki že sedaj stavijo v zgled sedanjim stavbam. V naših krajih nimamo takih krasnih del, ker so predraga, vendar umen gospodar gleda pri zidanji zraven pripravnosti tudi na to, da ima vsaka reč pravo in lepo podobo.

Dolbništvo je umetnost, ki se kaže pri podobah iz kamna ali iz drugih priprav. Lepa podoba budi in vnema v človeku lepe misli in mu povzdiguje duha. Stara ljudstva so delala podobe svojih bogov, slavnih rojakov in junakov, da so jih tako hranili večnemu spominu.

Obrazništvo je umetnost, ki to, kar dela podoborez, kaže z barvo na platnu ali papirji. Tisti obrazar ali malar je umetnik, ki podobo tako izobrazí, da se v nji razodeva duh in lastnost tiste osebe ali reči, ktero hoče postaviti pred oči. Naj večji umetniki tej verste so bili Rafael, Tiejn i. dr.

Glasništvo, glasba ali muzika je umetnost, ki ali s petjem ali po z glasbinim orodjem budi glase, s katerimi se kažejo občutki in tudi strasti. Umetniki tej verste so naj pred tisti, ki zlagajo ali skladajo glasbina dela, t. j. skladavci, drugič pa tudi tisti, ki znajo to, kar je skladavec zložil, lepo in primerno izverševati, to so godci.

Govorništvo je umetnost, ki se razodeva v govoru. Dober govornik je tisti, ki zna svoje misli dobro verstiti, izrazovati in jih razločno naznanjati.

Pesništvo ali poezija je umetnost, ki jo pesnik kaže v krasnih mislih, besedah in sploh v lepi sestavi in obliki. Beseda v pesniških izdelkih je bogata z raznim lepoticjem in naj več prav umetno zvezana, zato se imenuje pesniški jezik tudi vezani govor. Pesništvo pa je národno, ki cvetè naravnost iz prostega národa, in umetno, ki obsega izdelke posamesnih izobraženih pisateljev. Poglavitni namen pesništvu je dušna zabava.

Igravstvo je umetnost, ki kaže djanja in dogodbe tako živo, kakor so se, ali kako naj bi se naj boljše in naravnije pred našimi očmi veršile. Dobra igra je prava učilnica človeške modrosti, ter nas prijetno uči, kaj je prav in lepo, in kaj ni prav in nepristojno.